

Nr 156.

Av herr **Almquist m. fl.**, om anslag till fortsatta konserveringsarbeten å Bohus fästningsruin.

Föregående års riksdag anslag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag till konserveringsarbeten å Bohus fästningsruin ett belopp av 30,000 kronor att utgå under budgetåret 1926—1927. I sammanhang därmed godkände såväl statsutskottet som riksdagen den av departementschefen framlagda finansplanen för restaureringsarbetet, som avsåg ett sammanlagt anslag av 150,000 kronor lika fördelat på fem år. Därmed skulle det bliva möjligt att under loppet av denna tid utföra de arbeten, som kunde anses såsom »särskilt angelägna och brådskande».

I den nu föreliggande statsverkspropositionen anser sig departementschefen böra föreslå, att arbetena »tillfälligtvis avbrytas i avvaktan på bättre tider», och han förordar, att man undersöker, »huruvida icke inom den landsända, som äger detta värdefulla minnesmärke, finnes något intresse för dess bevarande medelst frivilliga bidrag». På hans föredragning har Kungl. Maj:t beslutit att av riksdagen såsom extra reservationsanslag äska endast 10,000 kronor, som skulle användas till att föra de påbörjade konserveringsarbetena fram till en sådan punkt, att de nedlagda kostnaderna komma till avsedd nytta.

Undertecknade motionärer kunna omöjligt dela departementschefens uppfattning av denna fråga. Att statsmakterna på detta sätt skulle göra en fastställd plan om intet ett år efter det den börjat genomföras, synes oss föga tilltalande, helst som ingenting anförts mot planens ändamålsenlighet. Vi vilja också bestämt hävda, att Bohusruinen icke äges av någon viss landsända utan av staten och att denna förty bär ansvaret för dess vård; vi anse det uppenbart, att det storartade minnesmärket äger intresse för hela landet, icke blott för en bygd, och att man därför med större rätt kan vädja till riksdagen än till enskild offervillighet i Västsverige. Det synes oss också vara klart, att man under nuvarande ekonomiska konjunkturen måste räkna med synnerligen små utsikter att erhålla tillräckligt stora bi-

drag i denna landsända, där enskilda givare redan hårt anlåtats för ändamål, som på andra håll befunnits värda statens understöd.

Beträffande Bohusruinens värde såsom historiskt minnesmärke och behovet av att den vårdas vilja vi endast erinra om riksantikvariens yttrande den 5 augusti 1925. I detta framhölls, att Bohus fästningsruin, en av de ståtligaste och historiskt märkligaste i riket, tarvar skyndsamma åtgärder till förhindrande av fortsatt förfall. Riksantikvarien hade vid personliga besök övertygat sig om nödvändigheten av en grundlig och ingående konservering, och han biträdde i allt väsentligt det inom byggnadsstyrelsen upprättade förslaget. De för dess förverkligande erforderliga summorna kunde synas stora, men då det gällde att rädda ett av våra förnämsta historiska minnesmärken och en enastående imponerande och vacker anläggning från fortsatt förfall, samt att försätta densamma i ett skick, som någorlunda kunde motsvara dess historia och nationella värde, måste dessa utgifter dock anses synnerligen motiverade. Ruinen befunne sig nämligen, framhöll riksantikvarien, med avseende på flera viktiga partier i ett sådant tillstånd, att det berodde på snara åtgärder, om Bohus fästning för våra efterkommande skulle stå som det imponerande minnesmärke det verkligen vore och kunde vara eller om det såsom så månget annat byggnadsminne i vårt land så småningom skulle sjunka ihop och bliva en oformlig ruinhög. En framställning om anslag till så stora belopp motiverades, framhöll riksantikvarien ytterligare, därav, att det i längden blir mera effektivt och ekonomiskt att en gång grundligt konservera ruinen än att tid efter annan laga de värsta bristerna utan att därigenom vinna varaktigt resultat.

Dessa synpunkter äga alltjämt principiellt berättigande, och om också något vunnits genom de konserveringsarbeten, som kunnat igångsättas med hjälp av det för budgetåret 1926—1927 utgående anslaget, må det erinras om att ännu fyra femtedelar av de arbeten, som erkänts såsom »särskilt angelägna och brådskande», återstå att utföra.

Trots sin sålunda mycket begränsade omfattning ha de senast bedrivna arbetena lett till märkliga resultat, som väckt uppmärksamhet icke blott inom Sverige, utan även i vårt västra grannland. Bohusruinen har besökts av flera norska arkeologer, som genom pressen delgivit allmänheten sina starka intryck av arbetenas betydelse och sina förväntningar i fråga om fortsättningen. Det må i det sammanhanget erinras om att den omständigheten, att man i vårt västra grannland betraktar Bohus såsom ett av det gamla Norges främsta historiska minnesmärken, icke i någon mån minskar, utan snarare ökar vårt nationella ansvar för dess bevarande under vetenskapens omvårdnad.

Under hänvisning till det anförda hemställa vi,

att riksdagen för fortsatta konserveringsarbeten å Bohus fästningsruin måtte för budgetåret 1927—1928 anvisa ett extra reservationsanslag av 30,000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1927.

Helge Almquist.

Cl. Lindskog.

Per Pehrsson.

Erik Röing.

Harald Hallén.

Adolf Wallerius.

Julius Hedvall.

Oscar N. Olsson.

Algot Sjöström.

Cornelius Olsson.

Anders Andersson
i Falkenberg.

Oscar Osberg.

O. Holmdahl.
